

स्वागतम्
नपाल सरकार
कृषि तथा पशुपन्धी विकास
मन्त्रालय

माननीय रामनाथ अधिकारी, कृषि तथा पशुपन्धी विकास
मन्त्रीज्यूसंग

पत्रकार भेटघाट कार्यक्रम

मिति: २०८१/०५/०९

स्थान: कृषि तथा पशुपन्धी विकास मन्त्रालयको सभाहल

आ.व. ०८०।८१ को प्रमुख कार्य सम्पादन उपलब्धिहरु

सूचक	इकाई	आ.व. ०८०।८१ कुल प्रगति/ उपलब्धि	आ.व. ०८१।८२ लक्ष्य
धान	मे. टन (हजारमा)	5724.23	5735
मकै	मे. टन (हजारमा)	3089	3095
गहुँ	मे. टन (हजारमा)	2155	2215
आलु	मे. टन (हजारमा)	3652	3675
फलफूल	मे. टन (हजारमा)	1538	1570
तरकारी	मे. टन (हजारमा)	4398	4490
रासायनिक मल आपूर्ति	मे. टन (हजारमा)	471.37	550
किसान सूचिकरण	संख्या (हजारमा)	1918	3000

आ.व. ०८०।८१ को प्रमुख कार्य सम्पादन उपलब्धिहरु

सूचक	इकाई	आ.व. ०८००।८१ कुल प्रगति/ उपलब्धि	आ.व. ०८१।८२ लक्ष्य
दुध उत्पादन	मे. टन (हजारमा)	2616	2643
माछा उत्पादन	मे. टन (हजारमा)	119	124
मासु उत्पादन	मे. टन (हजारमा)	431	434
अण्डा उत्पादन	गोटा (लाखमा)	16084	16300
पशुपंक्षीको खोप उत्पादन	डोज (लाखमा)	449	507
कृत्रिम गर्भाधान	संख्या (हजारमा)	674	750
पशुपन्छी तथा माछा विमालेख	संख्या (हजारमा)	140.5	175
बाली बीमालेख	संख्या (हजारमा)	9.68	9.50
जात उन्मोचन तथा पंजीकरणका लागि प्रस्ताव पेश भएको	संख्या	18	25
कृषि प्रविधि विकास	संख्या	32	75
Breeder Seed उत्पादन	मे. टन	750	750

समग्र राष्ट्रिय तथा कृषि क्षेत्रको व्यापारको अवस्था

(०७९।८० र ०८०।८१ को वार्षिक अवधिमा)

राष्ट्रिय व्यापार विवरण				कृषि क्षेत्रको व्यापार विवरण			
क्र सं	व्यापार सुचकहरु	०७९।८०	०८०।८१	परिवर्तन प्रतिशत	०७९।८०	०८०।८१	परिवर्तन प्रतिशत
१	आयात	१६ खर्ब ११ अर्ब ७३ करोड १७ लाख	१५ खर्ब ९२ अर्ब ९८ करोड ५५ लाख	-१.१६	२ खर्ब ५५ अर्ब ६४ करोड १८ लाख (कुल) प्राथमिक उत्पादनको १ खर्ब २२ अर्ब ७३ करोड ६९ लाख	२ खर्ब ०४ अर्ब १२ करोड ६८ लाख (कुल) प्रा.उ.-१ खर्ब १३ अर्ब ८५ करोड ३९ लाख	-२०.१५ (कुल) प्रा.उ.-७.२३
२	निर्यात	१ खर्ब ५७ अर्ब १४ करोड ६ लाख	१ खर्ब ५२ अर्ब ३८ करोड १२ लाख	-३.०३	५९ अर्ब ५४ करोड ३९ लाख (कुल) प्रा.उ.-१५ अर्ब ८ करोड ९९ लाख	४० अर्ब ५९ करोड ४१ लाख (कुल) प्रा.उ.-१४ अर्ब ५३ करोड २० लाख	-३१.८२ (कुल) प्रा.उ.-३.६९
३	व्यापार घाटा	१४ खर्ब ५४ अर्ब ५९ करोड १० लाख	१४ खर्ब ४० अर्ब ६० करोड ४२ लाख	-०.९६	१ खर्ब ९६ अर्ब ०९ करोड ७९ लाख (कुल) प्रा.उ.-१ खर्ब ०७ अर्ब ६४ करोड ७० लाख	१ खर्ब ६३ अर्ब ५३ करोड २७ लाख (कुल) प्रा.उ.-९९ अर्ब ३२ करोड ३९ लाख	-१६.६१ (कुल) प्रा.उ.-७.७३
४	जम्मा वैदेशिक व्यापार	१७ खर्ब ६८ अर्ब ८७ करोड २४ लाख	१७ खर्ब ४५ अर्ब ३६ करोड ६७ लाख	-१.३३	३ खर्ब १५ अर्ब १८ करोड ५८ लाख (कुल)	२ खर्ब ४४ अर्ब ७२ करोड १० लाख (कुल)	-२२.३६ (कुल)
५	आयात निर्यात अनुपात	१०.२६	१०.४५	१.९२	४.२९ (कुल)	५.०३ (कुल)	१७.१२ (कुल)

• प्राथमिक कृषि उत्पादन/वस्तु (प्रा.उ.) र crude, processed and finished agricultural goods समेतको विवरण।

• पाम तेल र सोयाबिन तेल (Crude)को आयात तथा निर्यात दुवै घटेकोले कुल कृषि क्षेत्रको व्यापार घटेको।

• खाद्यान्न र तरकारीको आयात घटेको तर फलफूल र सामाजिक मत्स्यजन्यको आयात बढेको।

श्रोत : भन्सार विभाग,

२०७१

प्रमुख बाली/वस्तुहरुको आयातको अवस्था

बाली/ वस्तु	आ.व. ०७९/८०		आ.व. ०८०/८१	
	रकम रु लाखमा	परिमाण मे.टन	रकम रु लाखमा	परिमाण मे.टन
धान/चामल	३५ अर्ब ९० करोड ६८ लाख	७,८९,८४८	२१ अर्ब ३४ करोड ४३ लाख (धान १२/चामल ९)	४,०७,७३५
मकै	१६ अर्ब ५० करोड ४९ लाख	४,३५,२७०	१४ अर्ब ०६ करोड ५३ लाख	३,५०,१००
गाँह	२८ करोड ०९ लाख	६,६६४	२ अर्ब ७३ करोड ३१ लाख	६५,४३९
दाल (मुसुरो समेत)	१४ अर्ब ०८ करोड ३८ लाख	१,४५,२६६	१५ अर्ब ०१ करोड ९६ लाख (मुसुरो, चना, बोडी र केराउ)	१,४७,७५९
मुसुरो	६ अर्ब ७९ करोड ४७ लाख	६५,६९३	५ अर्ब १० करोड ५० लाख	५२,५०७
फलफूल	१६ अर्ब १४ करोड ६७ लाख	२,६४,७१५	१९ अर्ब ५४ करोड २५ लाख (केरा २.६५ अंगुर २.१४ र स्याउ ८.४४)	२,७०,०१६
ताजा तरकारी	१ अर्ब ७१ करोड ६० लाख	९०,१५८	१ अर्ब ९७ करोड ९२ लाख	७०,०४६
आलु	७ अर्ब ८१ करोड ४९ लाख	३,०६,५७५	६ अर्ब ४५ करोड ८७ लाख	२,५५,२८९
प्याज र लसुन	७ अर्ब ९८ करोड ०९ लाख	१,९०,६१२	४ अर्ब ४६ करोड ८९ लाख	६९,१७९

प्रमुख बाली/वस्तुहरुको निर्यातको अवस्था

बाली/ वस्तु	आ.व. ०७९/८०		आ.व. ०८०/८१	
	रकम रु लाखमा	परिमाण मे.टन	रकम रु लाखमा	परिमाण मे.टन
अलैंची	८ अर्ब २७ करोड ६८ लाख	९,९९१	७ अर्ब ९४ करोड ०९ लाख	५,०१८
अदुवा	१ अर्ब २२ करोड २२ लाख	२३,०१३	१ अर्ब १७ करोड ६१ लाख	१०,७७९
चिया	३ अर्ब ९३ करोड ७२ लाख	१६,५९४	३ अर्ब ६२ करोड ५० लाख	१३,९१६
कफी	१३ करोड ०४ लाख	७७.८	१४ करोड ९१ लाख	८८.६
तरकारी	२३ करोड ४० लाख	१४,१६१	२२ करोड ४९ लाख (बन्दा १५.७)	११,७८५
दुग्धजन्य पदार्थ	१४ करोड ५४ लाख	१२०	१० करोड १९ लाख	२९५
मह	१ करोड ८४ लाख	५.४	५ करोड ७४ लाख	१०.८

प्रमुख बाली/वस्तुहरुको निर्यातको अवस्था

बाली/ वस्तु	आ.व. ०७९/८०		आ.व. ०८०/८१	
	रकम रु लाखमा	परिमाण मे.टन	रकम रु लाखमा	परिमाण मे.टन
दलहन (मुसुरो सहित)	५० करोड ८६ लाख	३,४१९	६० करोड ३० लाख	४,०६४
मुसुरो	४९ करोड ८१ लाख	३,३८३	५६ करोड ८४ लाख	३,९०८
फलफूल जुस	६ अर्ब ६३ करोड ५५ लाख	७८,९८१	८ अर्ब ७१ करोड २१ लाख	९१,६१४
अम्रिसो	१ अर्ब ८८ लाख	१३,९७८	१ अर्ब ३२ करोड ५२ लाख	१३,५६२
Oil Cake (पिना)	२ अर्ब ३० करोड २२ लाख	५०,५३६	२ अर्ब ९५ करोड ५७ लाख	५७,९०५
Dog/Cat food (छुर्पी)	३ अर्ब ४० करोड ९० लाख	१,७८६	३ अर्ब १८ करोड ४३ लाख	१,६४६
पाम तेल	२० अर्ब ५० करोड ९१ लाख	९७,९९०	६ अर्ब ३३ करोड ६४ लाख	४४,९६७
सूर्यमुखी तेल	४४ करोड १८ लाख	२,२२८	१६ करोड ३५ लाख	८९९.५
सोयाबीन तेल	८ अर्ब ४७ करोड ५९ लाख	३१,२८९	९० करोड २५ लाख	४,४६५

पशुपन्छा तथा पशुपन्छाजन्य पदार्थका निर्यात

विवरण

Wet Blue Chrome Tanned Buff leather

Qty: 2864 MT
Value: 48 crore 25
lakh

Chhurpi

Qty: 1647 MT
Value: 3 Arab 20 crore

Buffalo meat

Qty: 106 MT
Value: 3 crore 23 lakh

Amriso

Qty: 13600 MT
Vlaue: 1 Arab 33 crore

Live Pig

Qty: 292 unit
Value: 9 lakh

Cheese

Qty: 123 MT
Value: 2 crore 24 lakh

Dry fish:

Qty: 270 KG
Value: 4.93 lakh

Ghee

Qty: 19 MT
Value: 1 crore 96 lakh

पशुपन्धी तथा पशुपन्धीजन्य पदार्थको निर्यात विवरण

Milk, Cream

Qty: 14,440 Ltr
Value: 10.22 lakh

Veterinary Vaccines

Qty: 3,65,91,000 doses
Value: 18 crore 29 lakh

Wool

Qty: 495 MT
Value: 32 crore 73 lakh

Dairy spread

Qty: 9900 KG
Value: 97 lakh 30 thousand

Butter

Qty: 42 MT
Value: 1 crore 26 lakh

Carpet

Qty: 4,15,000 SQM
Value: 10 Arab 57 crore

Dairy products

Qty: 42 MT
Value: 2 crore 75 lakh

Total Export Value:

1 Kharb 52 arab 40 crore

Livestock and Livestock Products Export Value: **16**

Arab 14 crore

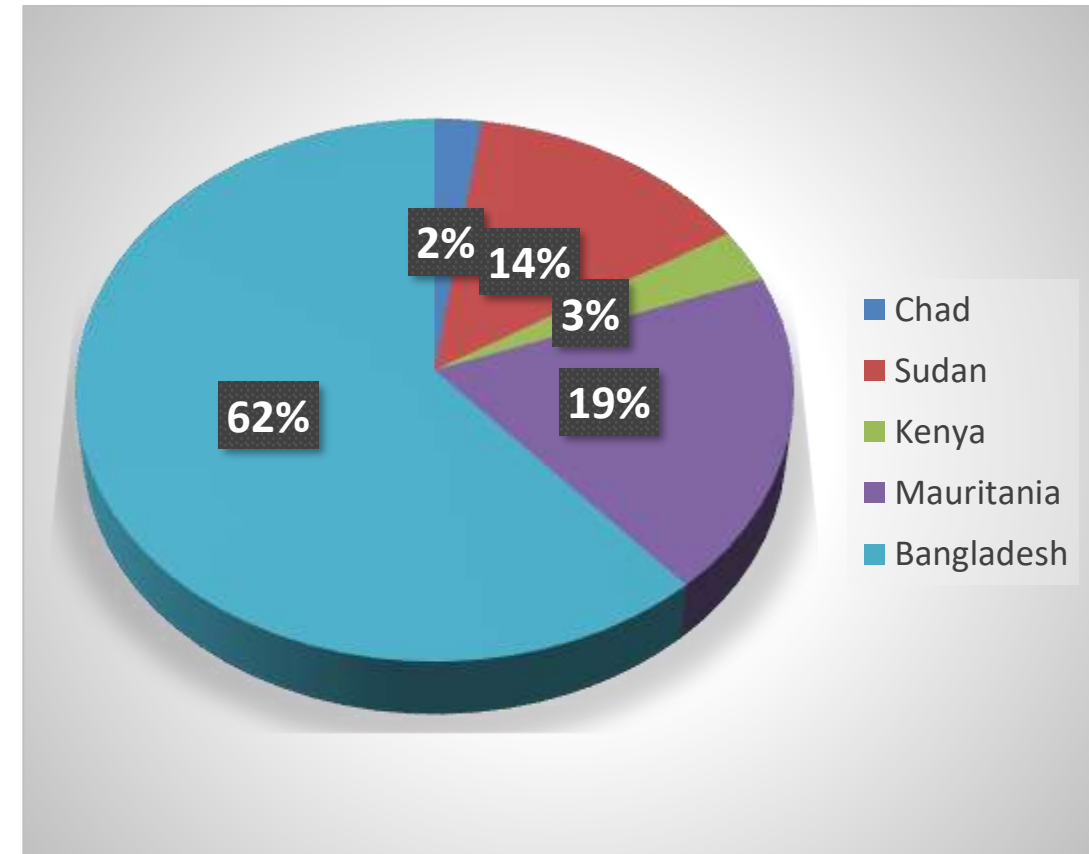
Share:
10.59
%

नेपालमा उत्पादन भएको PPR खोपको निर्यात विवरण

क्र.सं.	निर्यात भएको देश	मात्रा
१.	Chad	८,३३,४००
२.	Sudan	५१,००,०००
३.	Kenya	११,५०,०००
४.	Mauritania	७०,००,०००
५.	Bangladesh	२,२५,०७,६००
	जम्मा	३,६५,९१,०००

आ.व. २०८१।०८२ मा नीतिगत प्राथमिकता

- कृषि क्षेत्रको उत्पादन, उत्पादकत्व वृद्धि, आधुनिकीकरण, व्यवसायीकरण एवम् बजारीकरणको स्पष्ट मार्गचित्र तयार गरी कार्यान्वयन
- कृषि, पशुपन्छीपालन र वनको अन्तरसम्बन्ध स्पष्ट हुनेगरी भू-उपयोगमा आधारित कृषि प्रणालीको विकास
- "कृषिमा लगानी दशक" घोषणा सरकारी, निजी, सहकारी तथा विकास साझेदारको लगानी वृद्धि
- छरिएर रहेका कृषिभूमिको एकीकरण गरी सामूहिक खेती, करार खेती एवम् सहकारी खेतीको प्रवर्द्धन
- कृषि उपज विशेष उत्पादन क्षेत्र निर्धारण
- चैते धान उत्पादन गर्न स्थानीय तहमार्फत कृषकलाई उत्प्रेरित गरिने
- कृषियोग्य बाँझो जमिनको सदुपयोग

आ.व. २०८१।०८२ मा नीतिगत प्राथमिकता

- वडास्तरमा नमूना फार्म स्थापना गरी सिकाइ केन्द्रको रूपमा विकास गरिने
- सङ्घीय संरचना अनुकूलको कृषि अनुसन्धान नीति तर्जुमा गरिने
- किसान परिचयपत्रलाई कृषि क्षेत्रमा प्रदान गरिने सेवा सहूलियतसँग आबद्ध गरिने
- उन्नत बिउ, बेर्ना, दाना, नश्ल, बाच्छी मात्र जन्मने वीर्य, औषधी, खोप, माछाका भुराजस्ता सामग्री स्वदेशमै उत्पादन गरिने
- निजी क्षेत्रसमेतको सहकार्यमा स्थानीय तहहरूमा क्रमशः पशु अस्पताल निर्माण र सञ्चालन गरिने
- फलफूल नर्सरी र बेर्ना रोपणलाई व्यापक रूपमा विस्तार गर्ने
- कृषि क्षेत्रका सेवा सुविधा तथा सहूलियतलाई डिजिटलाइजेसन गरी सर्वसुलभ र पारदर्शी बनाइने

चालु आ.व. ०८१।८२ मा संघीय बजेटतर्फका प्रमुख कार्यक्रमहरू

सि.नं.	खर्च शिर्षक	बजेट रु. हजारमा	प्रतिशत
१	वैदेशिक सहयोगमा संचालित आयोजनाहरूको जम्मा बजेट	६२७,९९६९	१२.४८
२	R-HVAP र IMEP (नयाँ आयोजनाहरू)	१०,००००	०.१९
३	प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकिकरण आयोजना	२९८,८५७६	५.९४
४	मलखाद आयात/अनुदानतर्फ	२७९५,४४२०	५५.५९
५	उखु उत्पादक कृषकहरूलाई प्रोत्साहन अनुदान	२२५,००००	४.४७
६	बाली तथा पशुपन्छी बीमा प्रिमियम अनुदान	२०६,००००	४.०९
७	कृषि अनुसन्धान कार्यक्रम	३५३,४२१८	७.०२
८	खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रणतर्फ	६५,७५३५	१.३०
९	अन्य कार्यक्रम, उपभोग लगायतको बजेट (मन्त्रालय/ विभाग/ केन्द्रका कार्यक्रमहरू समेत)	४४६,२३३४	८.८७
जम्मा बजेट रु.		५०२८,७०५२	१००

कृषि क्षेत्र सुधारका लागि मन्त्रालयको तात्कालिक तथा दीर्घकालीन सोच

क्र.सं.	तात्कालिक सुधारका क्षेत्रहरु
१	कृषि क्षेत्रमा अन्तर तह समन्वय र सहकार्य सुदृढीकरण गर्ने।
२	कृषि क्षेत्रमा दिइने अनुदान प्रणालीमा सुधार गर्ने।
३	कृषि विद्ययेक तर्जुमा कार्यलाई अन्तिम रूप दिने।
४	कृषिमा लगानी दशकको फ्रेमवर्क तयार गर्ने।
५	कृषि विकास रणनीति परिमार्जन गर्ने।
६	कृषि बीमा र सहूलियत कर्जाको सहज पहुँच तथा दायरा विस्तार गर्ने।
७	रासायनिक मलको वितरण प्रणालीमा सुधार
८	उखु कृषकहरुलाई प्रोत्साहन अनुदान सहयोग उपलब्ध गराउने।
९	किसान सुचीकरण कार्यक्रमको दायरा विस्तार प्रभावकारिता तथा किसान परिचयपत्र वितरण प्रक्रियाको थालनी।
१०	दुग्ध कृषकका समस्या समाधान गर्न कार्ययोजना निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्ने।
११	प्राविधिक कर्मचारीहरुको दरबन्दी मिलान समस्या समाधान।
१२	प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजनाबाट प्राप्त उपलब्धिलाई अनुशरण गर्दै परिमार्जित स्वरूपमा आयोजना संचालन गर्ने।

कृषि क्षेत्र सुधारका लागि मन्त्रालयको तात्कालिक तथा दीर्घकालीन सोच

क्र.सं.	दीर्घकालीन सुधारका क्षेत्रहरु
१	स्थानीय तह संगको सोझेदारीमा प्रमुख राजमार्ग (हुलाकी/मदन भण्डारी/मध्य-पहाडी/ उत्तर-दक्षिण कोरिडोर) केन्द्रित कृषिको ब्यवसायिकरणका कार्यक्रम संचालन गर्ने।
२	वन तथा वातावरण मन्त्रालयसंगको सहकार्यमा सामुदायिक वनहरुमा फलफूलका विरुवा रोपण कार्यक्रम संचालन गर्ने।
३	स्थानीय तहहरुमा कृषि तथा पशुसेवा प्राविधिक सहित पुर्वाधारहरुको स्थापना तथा संचालन गर्ने।
४	ठुला सिंचाई आयोजनाको कमाण्ड क्षेत्रमा संघीय कृषि कार्यालय सहित कृषि कार्यक्रम संचालन गर्ने।
५	कृषिउपजको बजारीकरणमा सुधार तथा निर्यातजन्य बाली/वस्तु उत्पादनका लागि स्थानीय तहहरुसंग समन्वय गरी कार्यक्रम संचालन गर्ने।
६	खाद्य स्वच्छता तथा गुणस्तर नियमनसँग सम्बन्धित निकायहरुको संस्थागत सुधार गर्ने।
७	रासायनिक मलको आयात प्रणालीमा देखिएको समस्या समाधान गर्ने।
८	फलफूल, तरकारी र चैते धान प्रवर्द्धनका लागि स्थानीय तहहरुको छनौट गरी मिसन कार्यक्रम संचालन गर्ने।
९	कृषि उत्पादनलाई उद्योगसंग जोड्ने गरी कृषि विकास कार्यक्रम संचालन गर्ने।
१०	कृषिमा लगानि दशकको अवधारणा अनुरूप राष्ट्रिय मिसनहरु संचालन गर्ने
११	दुग्ध विकास संस्थान/ कृषि अनुसन्धान परिषदको पुनःसंरचना/कपास विकास समितिलाई कृषि फार्मको रुपमा स्थापना गर्ने।
१२	दाना पदार्थ ऐन २०३३ को संशोधन/पशु कल्याण विधेयकलाई अन्तिम रुप दिने/ कृषि सेवाको डिजिटलाइजेसन

वर्तमान सरकार गठनको एक सय दिनमा सम्पादन गरिने प्रमुख कार्यहरूको कार्ययोजना

क्र.सं.	प्रमुख कार्यहरू	सुचक	समयसिमा	प्रमुख जिम्मेवार निकाय
१	रासायनिक मलको सहज आपूर्ति तथा वितरण व्यवस्थापन कार्य।	• चालु आ.व. मा रासायनिक मलको सहज उपलब्धता सुनिश्चितता गर्न असोज महिनाभित्र ४ लाख ४० हजार मे.टन रासायनिक मल आयातका लागि टेण्डर सम्पन्न हुने।	असोज मसान्त	कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय
		• १ लाख २० हजार मे.टन मल आयात भई र अघिल्लो वर्षको मौज्दात समेत गरी १ लाख २० हजार मे. टन मल विक्री वितरण हुने।		
२	उखु उत्पादक कृषकहरूलाई प्रोत्साहन अनुदान रकम उपलब्ध गराउने।।	• ८ जिल्लाका करिब ६५ हजार उखु उत्पादक कृषकहरूलाई उखु बिक्री गरी क्रसिङ्ग गराए बापत रु. ७० प्रति किन्टलका दरले अनुमानित १ अर्ब ३० करोड रकम प्रोत्साहन अनुदान रकम उपलब्ध गराउने।	भाद्र मसान्त	कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय/कृषि विभाग
३	कृषि बीमा कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा संचालन गर्ने।	• बाली बीमातर्फ थप २ हजार बीमालेख जारी हुने र पशुधन बीमातर्फ ३० हजार थप पशुधन बीमालेख जारी हुने। गत आ.व.को बीमा प्रिमियममा दिइने अनुदानवापतको बाँकी करिब १ अर्ब रकम भुक्तानी हुने।	असोज मसान्त	कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय/कृषि विभाग/पशु सेवा विभाग
		• बाली तथा पशुधन बीमा व्यवस्थापनमा कार्यमा विद्युतीय प्रणाली (Digitalization) को शुरुवात गर्ने।	भाद्र मसान्त	

वर्तमान सरकार गठनको एक सय दिनमा सम्पादन गरिने प्रमुख कार्यहरूको कार्ययोजना

क्र.सं.	प्रमुख कार्यहरू	सुचक	समयसिमा	प्रमुख जिम्मेवार निकाय
४	ताजा तरकारी तथा फलफूलमा विषादी अवशेष परिक्षणको दायरा थप गर्ने।	•संङ्घीय थोक बजारहरूमा ताजा तरकारी तथा फलफूलको ६ हजार नमूना तथा भंसार नाकामा आयात हुने फलफूल तथा तरकारीको १३ हजार ५ सय नमूनामा RBPR (द्रुत विषादी परिक्षण विधि) प्रयोग गरी विषादी अवशेष परिक्षण गर्ने तथा प्रतिकूल नतिजाजन्य उपजहरू नष्ट गर्ने।	असोज मसान्त	कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय/कृषि विभाग/खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण विभाग
		•वीरगञ्ज, भैरहवा, नेपालगञ्ज र विराटनगर नाकामा आयातित खाद्यान्नमा दुसीजन्य विष (अफ्लाटक्सिन) को परिक्षण को दायरा थप गर्ने।	असोज मसान्त	
५	खोरेत रोग नियन्त्रण कार्य प्रभावकारी रूपमा संचालन गर्ने।	•जोखिममा आधारित खोरेत रोग नियन्त्रणको रणनीतिक योजना तयार गरी नेपाल सरकार, मन्त्रिपरिषद्मा पेश हुने।	असोज मसान्त	कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय/पशु सेवा विभाग
६	दुग्ध क्षेत्रमा देखिएको समस्या समाधान गर्न सहजीकरण गर्ने।	•दुग्ध विकास संस्थानको सुधारको कार्य योजना तर्जुमा गर्ने।	भाद्र मसान्त	कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय/दुग्ध विकास संस्थान

वर्तमान सरकार गठनको एक सय दिनमा सम्पादन गरिने प्रमुख कार्यहरूको कार्ययोजना

क्र.सं.	प्रमुख कार्यहरू	सुचक	समयसिमा	प्रमुख जिम्मेवार निकाय
7	किसान सूचिकरण तथा किसान परिचयपत्र वितरण कार्य।	• थप ३ लाख संख्यामा किसान सूचिकरण कार्य सम्पन्न हुने।	असोज मसान्त	कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय/कृषि सुचना तथा प्रशिक्षण केन्द्र
		• किसानको वर्गीकरण सहित परिचय पत्र वितरण कार्यको शुरुवात गर्ने तथा कृषि अनुदानमा किसान परिचय पत्र अनिवार्य गर्ने अभियानको शुरुवात हुने।	असोज मसान्त	
8	कृषिजन्य उत्पादन गर्ने उत्पादक संस्थाहरूलाई Start-up Grant उपलब्ध गराउने।	• कृषि उत्पादनको बजार प्रबर्द्धनका लागि ब्यबसायिक योजना तयार भएका राजमार्ग केन्द्रित ३०० उत्पादक संस्थाहरूलाई Start-up Grant अनुदान सहयोग उपलब्ध गराउन सम्झौता गर्ने।	भाद्र मसान्त	कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय/ग्रामीण उद्यम तथा आर्थिक विकास आयोजना
९	कृषिजन्य बाली/वस्तुको कारेन्टाइन र Sanitary and Phyto-sanitary (SPS) सेवा सुधार कार्य।	• केन्द्रीय एस.पि.एस (SPS) प्रयोगशाला संचालन भएको हुने।	असोज मसान्त	कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय/प्लान्ट कारेन्टाइन तथा विषादी व्यवस्थापन केन्द्र
		• वीरगन्ज एकीकृत जांच चौकीमा प्रयोगशाला सेवा संचालनको शुरुवात भएको हुने।		

वर्तमान सरकार गठनको एक सय दिनमा सम्पादन गरिने प्रमुख कार्यहरूको कार्ययोजना

क्र.सं.	प्रमुख कार्यहरू	सुचक	समयसिमा	प्रमुख जिम्मेवार निकाय
१०	पशु वस्तुमा कृत्रिम गर्भाधान सेवा विस्तार कार्य।	• थप 1 लाख 25 हजार पशु वस्तुमा उच्च नश्लको कृत्रिम गर्भाधान सेवा विस्तार हुने।	असोज मसान्त	कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय/पशु सेवा विभाग
११	व्यवसायिक माछापालनका लागि माछा भुरा (फ्राइ) उत्पादन तथा वितरण कार्य।	• १ करोड ४० लाख माछा भुरा (फ्राइ) उत्पादन भई व्यवसायिक माछापालक कृषकहरूलाई वितरण हुने।	असोज मसान्त	
१२	पशुपन्छीमा लाग्ने संक्रामक रोगविरुद्ध खोप सेवा संचालन हुने।	पि.पि.आर./ एच.एस./ वि.क्यु./खोरेत लगायत पशुपन्छीको संक्रामक रोग विरुद्धको ५० लाख खोप उत्पादन भई कृषकहरूलाई उपलब्ध हुने।	असोज मसान्त	
१३	खाद्य स्वच्छता तथा गुणस्तर कायम गर्न चाडपर्व लक्षित हाटवजार, सुपरमार्केट, राजमार्गस्थित होटल/रेष्टुरेण्ट, मिठाई पसल लगायतको अनुगमन निरिक्षण कार्य। अनुगमन तथा कारवाहीको विवरण वेवसाईट मार्फत सार्वजनिकरण गर्ने।	• खाद्य स्वच्छता तथा गुणस्तर कायम गर्न १८०० पटक बजार अनुगमन निरिक्षण कार्य सम्पन्न हुने।	असोज मसान्त	कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय/खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण विभाग
१४	रासायनिक मल वितरण प्रणालीमा देखिएको समस्या समाधानका लागि नीतिगत सुधार कार्य।	• अनुदानको मल बिक्री वितरण प्रकृयाको सरलीकरणका लागि अनुदानको मल वितरण व्यवस्थापन निर्देशिका २०७७ को संशोधन हुने।	असोज मसान्त	कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय

वर्तमान सरकार गठनको एक सय दिनमा सम्पादन गरिने प्रमुख कार्यहरूको कार्ययोजना

क्र.सं.	प्रमुख कार्यहरू	सुचक	समयसिमा	प्रमुख जिम्मेवार निकाय
१५	निर्यातजन्य खाद्य पदार्थ छुर्पीको अनिवार्य गुणस्तर मापदण्ड जारी गर्ने।	मापदण्ड राजपत्रमा प्रकाशनका लागि आवश्यक तयारी गर्ने।	असोज मसान्त	कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय/ खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण विभाग
१६	खाद्य स्वच्छता तथा गुणस्तर सम्बन्धमा सर्वसाधारण जनताबाट प्राप्त हुने उजुरी गुनासो सम्बोधनका गर्ने।	गुनासो सम्बोधनका लागि टेलिफोन, ईमेल, पत्र का अलावा हट लाईन नम्बरको समेत व्यवस्था गरि सम्बोधन गर्ने।	असोज मसान्त	
१७	अनुदानको सदुपयोग सम्बन्धी विवरण सार्वजनिक गर्ने तथा सुधारको कार्ययोजना तर्जुमा गर्ने।	ठूला अनुदान वितरण तथा अनुदानग्राहीहरूको विवरण सार्वजनिकीकरण गर्ने।	असोज मसान्त	कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय
१८	विभिन्न स्थानीय तहहरूमा निर्माण गरिएको ३५ वटा एकीकृत कृषि तथा पशुपन्छी सेवा केन्द्र तुरुन्त र चालु आ.व. भित्रमा थप ३५ वटा एकीकृत कृषि तथा पशुपन्छी सेवा केन्द्र स्थानीय तहहरूलाई हस्तान्तरण गर्ने।	एकीकृत कृषि तथा पशुपन्छी सेवा केन्द्र स्थानीय तहहरूलाई हस्तान्तरण गरिएको हुने।	असोज मसान्त	कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय/ ग्रामीण उद्यम तथा आर्थिक विकास आयोजना
१९	रेबिज रोग नियन्त्रण कार्ययोजना तर्जुमा गरी स्वीकृत गर्ने।	कार्ययोजना स्वीकृत भएको हुने।		

माननीय मन्त्रीज्यूको पदबहाली पश्चात भएका सुधारका कार्य तथा उपलब्धिहरु

- कृषिमा लगानी दशकको अवधारणा पत्र तयारी कार्य अघि बढेको र सो को आधारमा लगानी सम्बन्धी राष्ट्रिय कार्ययोजना निर्माण गरिने।
- रासायनिक मलको खरिद प्रक्रिया सहज र छिटो छरितो बनाउन सार्वजनिक खरिद ऐन तथा नियमावली आवश्यक संशोधन सम्बन्धी मस्यौदा तयार गरी पेश गरिएको।
- अनुदानको मल वितरण निर्देशिका २०७७ मा संशोधनको मस्यौदा तर्जुमा गरी कानून मन्त्रालयमा पेश गर्ने प्रक्रिया अघि बढेको।
- प्राविधिक कर्मचारीको समस्या समाधान गर्न संक्षिप्त संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षणको मस्यौदा मन्त्रिपरिषद्मा पेश भएको।
- सांक्रामक पशु रोग नियन्त्रण गर्न बनेको विद्ययेक २०८१ सहमतिका लागि कानून मन्त्रालयमा पेश भएको।
- उखु उत्पादक कृषकलाई प्रदान गरिने प्रोत्साहन अनुदान वितरणलाई थप सहज बनाउन उखु उत्पादक कृषकलाई अनुदान दिने सम्बन्धी कार्यविधि २०७५ मा आवश्यक संशोधनमा सहमतिका लागि अर्थ मन्त्रालयमा पेश भएको।

माननीय मन्त्रीज्यूको पदबहाली पश्चात भएका सुधारका कार्य तथा उपलब्धिहरु

- डेरी तथा दुग्ध क्षेत्रमा देखिएको समस्या समाधानको लागि सरोकार वालाहरुसंग छलफल गरी समाधानको प्रयास गरिएको।
- दुग्ध विकास संस्थानलाई व्यवसायिक योजनाका आधारमा रु ६० करोड सहूलियतमा ऋण उपलब्ध गराउने प्रस्ताव अर्थ मन्त्रालयमा पेश गरिएको।
- कृषि औजार कारखाना, बीरगंजको अवलोकन एवं हाल व्यवस्थापन जिम्मेवारी लिएको राष्ट्रिय अनुसन्धान केन्द्रसंग थप सहकार्यका लागि छलफल अन्तर्कृत्या कार्यक्रम गरिएको ।
- कर्णाली, सुदूरपश्चिम र लुम्बिनी प्रदेशमा संचालनमा आउने **Resilient High Value Agriculture Project** कार्यान्वयनको प्रक्रिया अघि बढाउन निर्देशन दिइएको।
- बीरगंज स्थित एकिकृत भन्सार कार्यालयका प्रमुख तथा भन्सार कार्यालयमा रहेका कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय मातहतका कारेन्टाइन कार्यालय, खाद्य आयात निर्यात प्रमाणीकरण कार्यालय र प्रयोगशालाहरुको निरिक्षण, अनुगमन गरी **कारेन्टाइन सेवा** प्रभावकारी बनाउन निर्देशन दिइएको ।

माननीय मन्त्रीज्यूको पदबहाली पश्चात भएका सुधारका कार्य तथा उपलब्धिहरु

- नेपाल पशु चिकित्सा परिषद् ऐन (पहिलो संशोधन)को मस्यौदा तर्जुमा गरी कानून मन्त्रालयमा पेश गरिएको।
- पशु वधशाला र मासु जाँच नियमावली २०५७ मा संशोधन सम्बन्धी प्रस्ताव मन्त्रिपरिषद्मा पेश भएको।
- नेपाल सरकार, कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय र र CIFOR (Center for International Forest Research) तथा ICARF (International Centre for Research in Agroforestry) संस्थाहरूसँग समझदारी गर्न प्रस्ताव तयार गरी स्विकृतिका लागि नेपाल सरकार (मन्त्रीपरिषद्) मा प्रस्ताव पेश भएको।
- कृषि विकास रणनीति (ADS) पुनरावलोकन तथा परिमार्जनको कार्य अघि बढेको।
- बीउ विजन नियमावली २०८० को अन्तिम मस्यौदा कानून मन्त्रालयमा पठाइएको।
- नेपाल सरकारबाट अनुदानमा वितरण गरिने रासायनिक मल सम्बन्धी जानकारी दिनका लागि किसान कल सेन्टरमार्फत टोल फ्री नम्बर १६६००१७७७७९ मा संचालन गरिएको।

माननीय मन्त्रीज्यूको पदबहाली पश्चात भएका सुधारका कार्य तथा उपलब्धिहरु

- खाद्य स्वच्छता तथा गुणस्तर ऐन, २०८१ कार्यान्वयन:
 - ऐनको दफा ९ र १० बमोजिम खाद्य उद्योगको **अनुमती पत्र** जारी तीस दिन भित्र तथा नविकरण तीन महिना भित्र गर्ने कार्य शुरुवात गरिएको ।
 - ऐनको दफा १३ बमोजिम **आयात** पूर्व स्वीकृति तथा प्रवेश अनुमती सम्बन्धी व्यवस्था कार्यान्वयन गरिएको ।
- **खाद्य पदार्थमा औद्योगिक ट्रान्सफ्याट** सम्बन्धी अनिवार्य गुणस्तर मापदण्ड मिति २०८१।०४।२२ देखि लागू भएको । सूचना जारी गरि सो को नियमन लाई प्राथमिकतामा राखिएको ।
- नजिकिदै गरेको चाडपर्व लक्षित अनुगमन कार्ययोजना बनाई देशैभरी राजमार्गस्थित होटल रेष्टुरेण्ट, खाद्य बजार, होलसेल बजार, डिपार्टमेण्ट स्टोर लगायतको अनुगमन कार्य सुचारू रहेको।श्रावण महिनामा ४६६ पटक अनुगमन निरीक्षण गरि ऐन नियम प्रतिकूल रहेका करिव ६० हजार बराबरको खाद्य पदार्थ तथा ९६ हजार बराबरको दुषित दाना पदार्थ नष्ट गरिएको । अनुगमनको क्रममा दूग्ध पदार्थ ६९ पटक, प्रशोधित पिउने पानी ११० पटक तथा होटल रेष्टुरेण्ट २२६ पटक अनुगमन गरिएको । यस महिनामा १३ वटा मुद्दा दायर गरिएको।
- खाद्य पदार्थको आयात नियमन तर्फ नाकामा आयातका लागि प्राप्त ४३८१ वटा फलफूल तरकारीको नमूनामा विषादी अवशेष परिक्षण गरिएकोमा ५ वटा प्रतिकूल पाईएको ।
- किसान सुचिकरण तथा किसान परिचयपत्र वितरणको कार्यलाई प्राथमिकता दिई अघि बढाउन खोजिएको।

नेपाल सरकारबाट अनुदान वितरण हुने रासायनिक मल सम्बन्धी जानकारी

नेपाल सरकारको अनुदानमा वितरण हुने
रासायनिक मल सम्बन्धी जानकारी लिनको लागि
तल दिइएको ट्रोल फ्रि नम्बरमा फोन गर्नुहोस् ।

☎ १ ६ ६ ० ० १ ७ ७ ७ ७ ९

नेपाल सरकार
कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय
सिंहदरबार, काठमाण्डौ

किसान सूचिकरण तथा वर्गीकरणको वर्तमान अवस्था तथा भावी योजना

- किसान सूचिकरणको हालसम्मको अवस्था- 19 लाख 24 हजार (कृषि गणना, २०७८ का अनुसार कुल किसान घरधुरी संख्या- 41 लाख 30 हजार)

किसान सूचिकरणको प्रदेशगत विवरण

क्र.सं.	प्रदेश	जम्मा सूचिकृत कृषक Total Registered farmers
1	कोशी प्रदेश	४०१८८६
2	मधेश प्रदेश	३१६९५०
3	बागमती प्रदेश	२९३०९१
4	गण्डकी प्रदेश	१९४६८४
5	लुम्बिनी प्रदेश	३३६४२१
6	कर्णाली प्रदेश	१८०६३७
7	सुदूरपश्चिम प्रदेश	२००३३३
	जम्मा	१९२४००२

... किसान सूचिकरण तथा वर्गीकरणको वर्तमान अवस्था तथा भावी योजना

- सरकार गठन भएको 100 दिन (असोज मसान्तसम्म) किसान सूचिकरण गरिने संख्या-21 लाख
- हालसम्म किसान सूचिकरण सम्पन्न भइसकेका स्थानीय तह संख्या- 25
- सूचिकरण सम्पन्न भइसकेका स्थानीय तहमध्ये असोज मसान्तसम्म परिचय पत्र वितरणको पाइलटिङ्ग गरिने स्थानीय तह संख्या-5
- चालु आर्थिक वर्ष 2081/82 मा किसान सूचिकरण लक्ष्य- 30 लाख
- सूचिकरण सम्पन्न भइसकेका स्थानीय तहहरूमा पाइलटिङ्गको नतिजका आधारमा क्रमशः वर्गीकरण सहितको परिचय पत्र उपलब्ध गराउँदै जाने
- आ.व. 2082/83 भित्रै सबै किसान सूचिकरण कार्य सम्पन्न गरी वर्गीकरण सहितको परिचय पत्र उपलब्ध गराउँदै कृषि विकासका कार्यक्रममा परिचय पत्र नम्वर अनिवार्य गर्ने व्यवस्था लागु गर्ने।

रासायनिक मल आपूर्ति सम्बन्धी व्यवस्थामा गर्न खोजिएको संशोधनको प्रयास

	विवरण	मौजूदा व्यवस्था/ अभ्यास	संशोधन प्रस्ताव	नतिजा
	सूचनाको तयारी	३ दिन	० दिन	३ दिन
सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ दफा १४ उपदफा ४	बोलपत्र आह्वान/ पुन आह्वान	४५ (२१) दिन	१५ (७)दिन	३० (१४)दिन
	प्राविधिक मूल्याङ्कन समय	७ दिन	३ दिन	४ दिन
सार्वजनिक खरिद नियमावली २०६४ नियम ७८	आर्थिक प्रस्ताव खोल्न सूचना दिनुपर्ने	१५ दिन	३ दिन	१२ दिन
सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ दफा २७ नियमावली नियम ८१	आर्थिक प्रस्ताव छनौट भएकालाई वार्तामा बोलाउने	१५ दिन	१० दिन	५ दिन
	जम्मा दिन	८५ दिन	३१ दिन	५४ दिन
	LC खोल्न	२१ दिन		२१ दिन
	सामान बुझाउन	१०७ दिन		१०७ दिन
	जम्मा दिन	२१३ दिन		१५९ दिन

धन्यवाद

जिज्ञासा/प्रश्नहरू?????

